

دیدگاه

اول دولت ملی، بعد انقلاب

مهران کرمی

■ با بروز خشونت‌های خیابانی میان «علوی‌ها» و «سنی‌ها» در «طرابلس» و «بیروت»، بحران سیاسی سوریه از لبنان سربرآورد. شبیه این زنجیره را در روایت عربستان و بحرین هم می‌توان دید. آنجا که دو خاندان سلطنتی از بیم سرایت بحران بحرین به اعتماد سیاسی دو خاندان رسیدند و بهانه آن را مقابله با تهدید خارجی (جمهوری اسلامی) قرار دادند.

تاثیرپذیری کشورها و جنبش‌های مردمی از یکدیگر در ذات تحولات سیاسی چه به صورت انقلابی و چه مسالمت‌آمیز است. چنانکه پیروزی سوسیالیست‌ها در انتخابات اخیر ریاست‌جمهوری فرانسه بر آینده سیاسی اروپا و سیاست اقتصادی کشورهای این اتحادیه بی‌تاثیر نخواهد بود. اما چه چیزی این‌ دو را از هم متمایز می‌کند؟ چرا نتیجه پیروزی انقلاب در یک کشور عربی به جای آنکه بر جنبش‌های سیاسی و فکری باشد، در رویارویی‌های قبیله‌ای و درگیری‌های طایفه‌ای نمایان می‌شود؟

به عنوان مثال وقتی حکومت «حزب بعث» در عراق سرنگون می‌شود به جای آنکه دولت بشار اسد که ایدئولوژی حکومت صدام حسین را دارد، به تکاپو افتد، مردم سوریه که مخالف حاکمان هستند، به جای شادمانی تازاحت می‌شوند و با گسیل نیروهای افراطی در عراق به مقابله برمی‌خیزند؟

با تحولات آزادی‌خواهانه بحرین به جای آنکه الهامبخش مردم شبه‌جزیره عربستان شود، تنها سبب انگیزش و خیزش شیعیان عربستان می‌شود و اکثریت مردم عرب در قبال آن سکوت می‌کنند. روشن است که وقوع انقلاب یا پیروزی جنبش‌های سیاسی در کشورهای عربی بر یکدیگر اثرات دومینویی داشته، اما آنچه اکنون به مثابه منافع اصلی پیروزی جنبش‌های دموکراتیک در علم کرده، تعلقات طایفه‌ای و فرقه‌ای است که مرز سیاسی نمی‌شناسد. نیز می‌توان گفت کشورهای عربی اگرچه همگی از وطن عربی و کبان عربی سخن می‌گویند، اما هر کدام در درون با موزاییکی از اقوام و طایفه‌های مذهبی سروکار دارند که تعلقات و وابستگی‌های هریک از این اجزا به بیرون مرزهای جغرافیایی است. چنانکه علوی‌های لبنان و ترکیه دل در گرو حکومت بشار اسد دارند و اهل سنت لبنان و دولت اسلام‌گرای ترکیه از مخالفان سیاسی دولت دمشق حمایت می‌کنند. البته در همه کشورهای همسایه، پیوستگی‌های زبانی، مذهبی و نژادی عوامل تاثیر گذاری بوده‌اند، اما هرچه سنت دموکراتیک در کشوری قوی‌تر و نهادهین‌تر باشد این نوع وابستگی‌ها در شکل متعصبانه‌اش جای خود را به تعلقات مدرن می‌دهند. چنانکه مثلا در زمانی که آلمان و فرانسه در جنگ بودند، فرانسویان‌ها و آلمانی‌زان‌های سوییس در آشتی کامل زندگی می‌کردند، تمایز این دو تجربه را می‌توان در تشکیل دولت ملی دید، با وجود رسمیت یافتن مرزهای سیاسی در منطقه خاورمیانه از زمان جنگ جهانی اول (به استثنای فلسطین)، کشورهای این منطقه هنوز فاقد هویت ملی هستند و دولت ملی در این کشورها پا نگرفته است. در جریان تحولات خشونت‌بار لبیی وابستگی‌های قبیله‌ای بیش از مبارزه آزادی‌خواهانه در پیروزی انقلابیون موثر بود. ردپای همین تعلقات قبیله‌ای را در خشونت‌های سیاسی کشور یمن هم می‌توان دید، با چنین وصفی می‌توان گفت که تحولات سیاسی انقلاب گونه در کشورهای عربی بیش از آنکه روندی دموکراتیک و ترقی‌خواهانه را سپری کند، سیری فقرپزایی می‌پیماید و انقلابی که به نام آزادی‌خواهی در کشورهای چون تونس و مصر آغاز شده بود، در کشورهای دیگر رنگ‌بوی طایفه‌ای گرفت و به جای آنکه مردم یک کشور را متحد کند، آنها را رودرروی یکدیگر نشاناد تا آنجا که سایه جنگ داخلی در کشورهایی چون سوریه، لبنان، بحرین، یمن و... گسترده است. البته برخی از حکومت‌های عربی منکر ریشه‌های داخلی این بحران‌ها شده و ادعا می‌کنند که آنچه سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران می‌نماید در پشت این درگیری‌هاست. اگرچه نمی‌توان منکر نفوذ و تاثیر ایران در تحولات منطقه شد اما فراموش نمی‌توان کرد که شیعیان این مناطق همچون اهل سنت از صدها سال پیش و از صدر اسلام بخشی از جمعیت در این کشورها هستند و از ایران به آن مناطق کوچ نکرده‌اند. این شیعیان اگرچه روابط دوستانه‌ای با ایران دارند اما در بسیاری موارد همچون مقتدا صدر برهویت عربی خود بیشتر تاکید دارند. کشمکش‌های جاری در کشورهای عربی میان شیعه و سنی ناشی از آن است که طرفین هنوز یکدیگر را به عنوان واقعیت نپذیرفته‌اند و دولت‌ها نیز بی‌طرفی میان شهروندان اعم از شیعه و سنی را که از ویژگی‌های دولت مدرن است رعایت نمی‌کنند و این هردو نشان از شکل‌نگرفتن دولت ملی در این کشورها با ویژگی‌هایی چون سرزمین، جمعیت، هویت و حاکمیت ملی دارد.

درواقع تحولات کشورهای عربی درصورتی سمت و سوی مثبت به خود می‌گیرد که هویت ملی در هریک از این کشورها شکل بگیرد و دولت‌ها هم اتباع خود را به عنوان شهروندان با حقوق برابر ببینند و بخشی از جمعیت خود را به تاثیرپذیری و دستور گرفتن از دیگران متهم نکنند. تنها دولت‌هایی می‌توانند از این ورطه بیرون بیایند که بی‌طرفی مذهبی، زبانی و نژادی را در برابر همه شهروندان اعمال کنند. در کشورهایی با هویت موزاییکی و فاقد یکپارچگی ملی چون سوریه، بحرین، یمن، عراق و لبنان با تشکیل دولت ملی دربرگیرنده منافع همه ملت است که می‌توان از میزان خشونت‌های سیاسی کاست و گرنه با پیروزی جنبش‌های به ظاهر انقلابی مخالف حکومت‌ها تنها دشمنی‌ها افزوده می‌شود و راهی به سوی دموکراسی واقعی و پایدانی‌ نمی‌گردد.

علت مخالفت مردم بحرین با برگزاری مسابقات فرمول یک چه بود؟

دولت بحرین به دلیل جنایاتی که مرتکب شده با یک انزای بین‌المللی مواجه شده بود. از این رو برگزاری مسابقات فرمول یک که یک ورزش نخبیگان است می‌توانست به ابزاری برای خروج از این انزوای سیاسی تبدیل شود. برای همین ما مخالف برگزاری این مسابقات بودیم. تحمل این حقیقت دشوار است که حتی در طول مسابقات تعدادی بازداشت شده و جالب اینکه در مکانی در حاشیه مسابقات آنها را شکنجه کردند. نیمی از خود بحرینی‌هایی که در این مسابقات شرکت کرده بودند به زندان افتاده و شکنجه شدند. این مسابقات در شرایطی برگزار شد که اعتراضات ادامه داشت. در طول این مسابقات دولت بیش از صد نفر را بازداشت کرد. ما انتظار داشتیم به جای اینکه با برگزاری این مسابقات به دولت جایزه داده شود این دولت از طرف نهادهای بین‌المللی مورد بازخواست قرار گیرد.

■ **دوست شما عبدالهادی الخواجه» پیش از دو ماه اعتصاب غذا کرده است. دولت او را به اتهام «وطنه برای سرنگونی رژیم و همکاری با سازمان‌های تروریستی» دستگیر کرده و به زندان ابد محکوم کرده بود. الان چه می‌کند؟**

عبدالهادی الخواجه اگر به همین حال بماند تا چند روز دیگر می‌میرد. او درحالی می‌میرد که جامعه جهانی همچنان در سکوت فرو رفته است. او درحالی می‌میرد که در کشورش مسابقات فرمول یک بر گزار می‌شود. معلوم است کسی به وضعیت حقوق‌بشر در بحرین توجهی نمی‌کند. ما از جامعه جهانی می‌خواهیم به این کار واکنش نشان دهد. حداقل اجازه دهند تا کشور را ترک کند. اگر او بمیرد ما یک آموزگار بزرگ حقوق بشر را در منطقه خلیج‌فارس از دست داده‌ایم.

■ **آیا می‌توانید بگویید چه تعداد از مردم در اعتراضات شرکت می‌کنند و آنها از چه گروه‌هایی هستند؟ آیا فقط شیعیان هستند یا در بین تظاهرات کنندگان افرادی از اهل سنت هم هستند؟**

اکثر تظاهرات کنندگان شیعه هستند. یعنی کسانی که سال‌هاست در حاشیه قرار گرفته و از تبعیض در کشور رنج می‌برند. از صد سال پیش این منطقه به وسیله قبیای اشغال شده است که اصل و نسب آنها به عربستان سعودی بازمی‌گردد. البته در این بین اشخاصی از اهل سنت هم هستند که در تظاهرات شرکت می‌کنند.

■ **به نظر می‌رسد درگیری‌های بحرین سیاسی است و مسایل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نقش تعیین کننده دارد. نظر شما هم همین‌طور است؟**

درگیری‌های بحرین، درگیری‌های سیاسی است. تردیدی وجود ندارد که دولت بحرین سعی می‌کند از مساله دین سوءاستفاده کند تا بتواند حمایت اهل سنت

بر خوردهای خشونت‌بار

تنها ابزار نظام حاکم بر بحرین

دولت بحرین می‌گوید اقدامات سخت و شدیدتری را علیه معترضان اتخاذ خواهد کرد. این درحالی است که یکی از نیروهای برجسته اپوزیسیون بحرین می‌گوید دولت عامل قطع شدن گفت‌وگوهای سیاسی است که می‌خواست در کشور دموکراسی را به وجود آورد. تاکنون دهها نفر از فعالان بحرینی بازداشت شده و روحانیون بزرگ تهدید و از آنها خواسته شده است که «تحریک به خشونت» را متوقف کنند. همه این تحولات درشرایطی اتفاق می‌افتد که دولت عربستان سعودی خواستار تاسیس اتحادیه‌ای با عضویت کشورهای حوزه خلیج‌فارس بوده و تصویب این طرح به آینده موکول شد. عربستان نگران آن است که شیعیان بر بحرین تسلط یابند. عربستان درکشور کوچک بحرین نفوذ زیادی دارد و یکبار نیز نیروهای نظامی خود را برای سرکوب قیام مردم بحرین به آنجا فرستاد. «شیخ عبدالعزیز بن مبارک آل خلیفه» سخنگوی دولت بحرین به «رویترز» گفته است: «به دلیل افزایش خشونت‌ها به دنبال عاملان آنها هستیم و نیز کسانی که از طریق رسانه‌ها و مطبوعات مردم را به اعتراضات غیرقانونی تشویق می‌کنند.» وی دراین‌باره افزود: «اگر اجرای قانون احتیاج به سختگیری‌های بیشتری داشته باشد ما ابایی نداریم.»

وقتی از وی پرسیده می‌شود گفت‌وگو با احزاب مخالف به کجا رسید، می‌گوید: احزاب مخالف باید در درجه اول به صورت علنی اعلام کنند آمادگی انجام گفت‌وگو بدون پیش شرط را دارند.

در همین رابطه «عبدالجلیل خلیل»، یکی از اعضای «حزب الوفاق» که یک حزب شیعه مخالف دولت آل خلیفه است، می‌گوید: این شدت عمل حکومت ما را دوساره به همان نقطه اول بازمی‌گرداند. این حزب ابتدا در گفت‌وگوهای ملی شرکت کرده بود اما بعد از آن صرفنظر کرد. خلیل می‌افزاید: مذاکرات درعمل تعطیل شد و رژیم وارد مرحله تازه‌ای از برخوردهای امنیتی شد. نمی‌دانم علت این امر محافظه‌کاران داخل خاندان سلطنتی هستند یا از خارج دستور گرفته‌اند.

منبع:صوت‌المنامه

جهان

نبیل رجب نماینده حقوق بشر بحرین:

دموکراسی می‌خواهیم

کس:Reuters

مسابقات اتومبیل‌رانی «فرمول یک» در بحرین بهانه‌ای شد برای اوج‌گیری اعتراضات از یک‌سو و باز تاب یافتن آن در رسانه‌های جهان از سوی دیگر. در همین رابطه سایت «قطره» با «نبیل رجب» از فعالان حقوق بشر بحرین گفت‌وگو کرده است که می‌خوانید:

مستقیم یا به صورت غیرمستقیم و از طریق یک پارلمان منتخب، باید پارلمان، قدرت قانونگذاری داشته باشد و بتواند آن را اجرا کند. باید قوانین ما هم طبق معیارهای بین‌المللی باشد. نمی‌توان کشور را به همان شیوه‌های صد سال پیش اداره کرد. اینکه یک خانواده بر همه عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کشور سیطره داشته باشد درست نیست. باید شهروندان مشارکت داشته باشند. باید ثروت و رفاه کشور به صورتی عادلانه توزیع شود. نمی‌توان اجازه داد ثروت فقط در اختیار یک خانواده باشد و در مقابل آن سطح معیشتی اکثر شهروندان فوق‌العاده پایین باشد.

■ **شما چطور از خودتان در برابر رژیم حمایت می‌کنید؟**

بدبختانه هیچ حمایتی وجود ندارد. ما خودمان را به تقدیر سپرده‌ایم، اما چاره‌ای نیست و باید این کار را ادامه داد و گرنه هیچ‌گونه تغییری به وجود نخواهد آمد. باید فداکاری کنیم. در ظرف یک سال گذشته دست کم ۸۰ نفر کشته و هزاران نفر هم مجروح شده‌اند. همه اینها

فداکاری کرده‌اند تا دموکراسی در کشور برقرار شود. آنها خود را برای آینده ما و فرزندان ما و نسل‌های بعدی است که فدا کرده‌اند. هیچ تضمینی وجود ندارد. با این حال باید اینها را تحمل کرد و گرنه هیچ اتفاقی در بحرین رخ نخواهد داد. باید از جان مایه گذاشت.

■ **از غر ب چه انتظاری دارید؟**

باید کشورهای غربی بفهمند که ما برای تحقق اهدافی مشترک مبارزه می‌کنیم. یعنی برای دست یافتن به همان اصول و ارزش‌هایی که از قرن‌ها پیش در غرب حاکم شده است. ما محورهای مشترکی با شما داریم. ما با شما در غرب بیشتر اشتراک داریم تا با این ستمگران. نباید دولت‌های غربی نفت و سلاح را بر حقوق بشر ترجیح دهند. باید حکومت‌های غربی از کسانی حمایت کنند که در این بخش از جهان به خاطر حقوق بشر می‌جنگند. باید کشورهای غربی دست از این معیار دوگانه بردارند. معیاری که می‌گوید در منطقه باید به دنبال نفت بود نه حقوق‌بشرا!

باید فداکاری کنیم. در ظرف یک سال گذشته دست کم ۸۰ نفر کشته و هزاران نفر هم مجروح شده‌اند. همه اینها فداکاری کرده‌اند تا دموکراسی در کشور برقرار شود. آنها خود را برای آینده ما و فرزندان ما و نسل‌های بعدی است که فدا کرده‌اند. هیچ تضمینی وجود ندارد. با این حال باید اینها را تحمل کرد و گرنه هیچ اتفاقی در بحرین رخ نخواهد داد. باید از جان مایه گذاشت.

از چندی پیش درگیری‌ها بین پلیس و معترضان در روستاهای بحرین از سر گرفته شد. گرچه یکی از نمایندگان پارلمان از طرحی صحبت به میان آورد که وزارت کشور برای برخورد با مخالفان در دست دارد اما این وزارتخانه از توضیح جزئیات طرح مذکور امتناع کرد. درگیری‌های مستمر در بحرین که از یک سال پیش در این کشور شروع شده است مراکز بانکی و گردشگری بحرین را در معرض خطر قرار داده است. همچنین ادامه اعتراضات موجب کاهش رشد اقتصادی کشور از نیمه سال گذشته میلادی شده است. دیگر سعودی‌هایی که مایل بودند برای تفریح یا خوشگذرانی به بحرین رفته و تا حدودی از قید و بندهای عربستان نجات یابند در این کشور دیده نمی‌شوند. نبیل رجب رئیس مرکز حقوق بشر بحرین همچنان در اسارت است. او متهم به این است تظاهراتی غیرقانونی به راه انداخته و قوهقضاییه بحرین به دنبال اسناد دیگری است تا اتهاماتش را سنگین تر کند. یکی دیگر از اتهامات او این است که در توییتر جوانان را به قیام و به گفته حکومت «اقدامات خشونت‌بار» دعوت می‌کرده است.

نیم نگاه

دو تصویر از بحرین

■ از وضعیت کنونی بحرین دو تصویر متناقض ارایه می‌شود: یکی تصویری که دولت ارایه می‌دهد و از بهبودی اوضاع و نحوه برخورد دولت با مخالفان و اصلاح قوانین صحبت می‌کند و دیگری تصویری که سازمان‌های حقوق‌بشری ارایه می‌دهند و مبتنی بر ادامه درگیری‌ها و گاز اشک‌آور و استفاده مفرط از زور است. با وجود اینکه گام‌های مثبتی در رابطه با کار کرد حکومت برداشته شده است. پرسشی را که ناظران مطرح می‌کنند این است: باوجود موافقت دولت با گزارش‌های حقوق‌بشری و تشکیل کمیته‌های حقیقت‌یاب و اجرای برخی توصیه‌هایی از این دست چرا برخی از طرف‌ها همچنان به قانون شکنی و تکرار اشتباهات گذشته ادامه می‌دهند؟ شاید بشود ریشه این بحران و پاسخ به پرسش فوق را در این مساله یافت که درگیری‌های سیاسی به جای اینکه در پارلمان یا رسانه‌ها مطرح شود در خیابان به وقوع می‌پیوندد. مادم که این درگیری‌ها به صورتی روزمره استمرار داشته باشد، نمی‌توان از خطا مصون بود. درگیری و قطع‌بندی سیاسی همان چیزی است که بحران و تبعات آن را به وجود می‌آورد. با این حال باید به چند نکته دیگر نیز توجه داشت:

۱- وقتی درگیری‌ها در خیابان باشد به طور طبیعی از اعمال خشونت‌آمیز استفاده می‌شود مثل استفاده از کوکتل مولوتف و سیلندرهای گاز که تاکنون دهها مجروح از نیروهای امنیتی را در پی داشته است. برخوردهای تند مخالفان واکنش تندتر نیروهای امنیتی را به صورت متقابل به دنبال داشته است.

۲- توصیه گزارش‌های حقوق‌بشری و احترام گذاشتن به حقوق شهروندان نیازمند یک فرصت زمانی است تا این امر به نوعی فرهنگ عمومی تبدیل شود. واقعیت این است که اینچنین فرهنگی هنوز در جامعه بحرین و ازجمله نیروهای معترض نهاده‌ن نشده است. درست است که ایجاد قوانین و مقررات و پیگیری آنها تا حدودی جلو خطاها را می‌گیرد اما به طور کلی آنها را منتهی نمی‌کند.

۳- به طور کلی جامعه بحرین نسبت به دستیابی به راه‌حل‌های سیاسی برای بحران کنونی نومید شده است. همین مساله زمینه را برای برخوردهای بیشتر و استمرار تظاهرات مخالفان و درگیری‌های خشن هموار می‌کند. یک مساله مهم‌تر اینکه بین رهبران سیاسی جامعه بحرین و رهبران دینی کشور ارتباطی برای کاهش تنش‌ها وجود ندارد.

به طور کلی باید گفت مهم این است که واقعیت نزاع سیاسی کنونی درک شود؛ نزاعی که خیابان را به عنوان محل کارکرد روزانه و دایمی خود در نظر گرفته است. تا زمانی که این نزاع‌ها در خیابان جریان داشته باشد طرفین دولت و مخالفان ناچار از نقض حقوق بشر هستند.

با هزار تومان خیلی کارهای مهمی میشه کرد!

سال پیش از شما پرسیدیم که با هزار تومان چی کار می‌شه کرد و از شما دعوت کردیم که با مشارکت در طرح عضویت هک با پرداخت ماهانه حداقل هزار تومان به بزرگترین خانواده حامی کودکان مبتلا به سرطان پیبوندید.
امسال می‌خواهیم بگوییم که با هزار تومان‌های شما در هک چه کار می‌کنیم؛ ما با تکیه بر کمک‌های شما از سال ۱۳۷۰ تاکنون موفق به حمایت همه جانبه بیش از ۱۷۰۰۰ کودک مبتلا به سرطان در سراسر ایران شده‌ایم و در سال ۸۹ تنها بیمارستان فوق تخصصی سرطان کودکان در خاورمیانه را به تاهاده و بهره‌برداری کرده‌ایم. فقط در این بیمارستان تا امروز بالغ بر ۳۵۰۰ کودک از سراسر ایران، رایگان درمان شده‌اند.

اگر شما هم مایه قنط هزار ار تومان به هک کمک کنین، می‌تونین ضمن پیوستن به بزرگترین خانواده حامیان کودکان مبتلا به سرطان در یکی از پر ارزش‌ترین حرکت‌های دنیا برای دجات جان هزاران کودک مشارکت کنید.

برای پیوستن به خانواده بزرگ هک با شماره ۰۲۱-۴۳۵۴۰۰ تماس بگیرید.

mahak-charity.org

برای بازدید از این مجموعه که حاصل عشق شماست، با شماره تلفن ۰۲۱-۴۳۵۴۰۰۰۱ تماس حاصل فرمایید.
از اینکه به پیام ما توجه کردید، سپاسگزاریم.